

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

МАРКЕТИНГОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ПОВОЄННОГО РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ ГОСТИННОСТІ ТА ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

ЧАСТИНА 2

II МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ

26-27
листопада
2024 р.

ХАРКІВ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

МАРКЕТИНГОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ
МЕХАНІЗМИ ПОВОЄННОГО
РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ ГОСТИННОСТІ ТА
ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Матеріали
II Міжнародної науково-практичної конференції
(26-27 листопада 2024 року)
Частина 2

Харків
2024

УДК 379.85:338.48(063)

М 26

Рекомендовано до видання рішенням Вченої ради Навчально-наукового інституту економіки, менеджменту і міжнародного бізнесу Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (протокол № 12 від 28.12.2024 р.).

М 26 Маркетингові та організаційні механізми повосенного розвитку галузі гостинності та туризму України: зб. тез доповідей II Міжнародної наук.-практ. конф. (26-27 листопада 2024 року, м. Харків). Частина 2. – Харків : Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т», 2024. – 295 с.

Збірник містить матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Маркетингові та організаційні механізми повосенного розвитку галузі гостинності та туризму України», яка відбулася 26-27 листопада 2024 року. У тезах доповідей частини 2 збірника висвітлено результати досліджень фінансово-економічних та організаційних засад розвитку сфери гостинності і туризму, а також тенденції діджиталізації та Startup-проєктів у сфері туризму й гостинності.

Матеріали збірника будуть корисними для студентів, викладачів, науковців та працівників індустрії туризму та сфери гостинності.

Матеріали публікуються в авторській редакції.

Автори несуть повну відповідальність за зміст доповідей, а також добір, точність наведених фактів, цитат, власних імен та інших відомостей.

ISBN 978-617-05-0521-7

© Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», 2024

ПРОГРАМНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

МАРЧЕНКО Андрій Петрович, доктор техн. наук, професор, проректор з наукової роботи НТУ «ХП» – голова;

МАНОЙЛЕНКО Олександр Володимирович, доктор екон. наук, професор, в.о. директора інституту економіки, менеджменту і міжнародного бізнесу НТУ «ХП» – заст. голови;

NAGY Szabolcs, Ph.D., habil., Vice-dean for international Relations, Associate Professor Faculty of Economics, Institute of Marketing and Tourism UNIVERSITY OF MISKOLC, Miskolc (Hungary);

PISKOTI Istvan, Head of Institute Faculty of Economics, Institute of Marketing and Tourism UNIVERSITY OF MISKOLC, Miskolc (Hungary);

ZIPS Sebastian, Prof. Dr. Phil. HEAD of MARKETING, University of Applied Sciences Hochschule Zittau, Görlitz (Germany);

ABDUNUROVA Assem, Ph.D., Associate professor, Dean of the Economics and Entrepreneurship Faculty of the Kazakh-Germany University (Kazakhstan);

DEVADZE Anzon, Prof. Head of Tourism Department, Batumi Shota Rustaveli State University (Georgia);

ХОЛОДОК Валентина Дмитрівна, кандидат наук з держ. управління, директорка Обласного комунального закладу «Харківський організаційно-методичний центр туризму»;

ГЛАДЕНКО Юрій Миколайович, директор Департаменту культури, туризму та релігій Сумської обласної державної адміністрації;

ЗГУРСЬКА Юлія Вікторівна, заступник директора Департаменту міжнародного співробітництва Харківської міської ради;

КІБІК Ольга Миколаївна, доктор екон. наук, професор, завідувачка кафедри національної економіки Національного університету «Одеська юридична академія»;

ДИКАНЬ Валерія Володимирівна, доктор екон. наук, професор, професор Навчально-наукового інституту «Каразінська школа бізнесу».

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

ЯКИМЕНКО-ТЕРЕЩЕНКО Наталія Василівна, доктор екон. наук., професор, зав. кафедри туризму і готельно-ресторанного бізнесу НТУ «ХП» – голова;

РАЙКО Діана Валеріївна, доктор екон. наук., професор, зав. кафедри маркетингу НТУ «ХП» – заст. голови;

ШИПУЛНА Юлія Сергіївна, доктор екон. наук., професор, професор кафедри маркетингу НТУ «ХП»;

БЕЗУГЛА Людмила Сергіївна, доктор екон. наук., професор, зав. кафедри туризму та економіки підприємства Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»;

НІКОЛАЙЧУК Ольга Анатоліївна, доктор екон. наук, професор, завідувачка кафедри технологій в ресторанному господарстві, готельно-ресторанної справи та підприємництва Донецького національного університету економіки і торгівлі імені М.Туган-Барановського;

НАВРОЗОВА Юлія Олександрівна, канд. екон. наук., доцент, зав. кафедри підприємництва та туризму Одеського національного морського університету;

ПАСКА Марія Зіновіївна, доктор ветерин. наук, професор, зав. кафедри готельно-ресторанного бізнесу Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського;

НОСИРЄВ Олександр Олександрович, канд. геогр. наук., доцент, доцент кафедри туризму і готельно-ресторанного бізнесу НТУ «ХП»;

ЛАРКА Людмила Сергіївна, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри маркетингу НТУ «ХП»;

ГЛАВЧЕВА Юлія Миколаївна, директор науково-технічної бібліотеки НТУ «ХП».

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ ІІІ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ СФЕРИ ГОСТИННОСТІ І ТУРИЗМУ

Kulish Inna ENVIRONMENTAL ASPECTS OF WATER TOURISM	11
Moroz Karyna, Kobieliava Tetiana, Pererva Petro, FEATURES OF FINANCIAL SUPPORT OF INTERNATIONAL TOURISM IN UKRAINE IN THE POST-WAR PERIOD	13
Tomalya T.S., Netska O.A. CRISIS MANAGEMENT IN WAR CONDITIONS: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES FOR THE RESTAURANT BUSINESS IN UKRAINE.....	16
Акмен В.О., Сорокіна С.В. ДОСЛІДЖЕННЯ ЗВ'ЯЗКУ МІЖ ФІЛОСОФІЄЮ ТУРИЗМУ ТА ПРАГНЕННЯМИ ЛЮДИНИ ДО ВІДПОЧИНКУ	19
Андренко І. Б., Ясинська А. О. ІНТЕГРАЦІЯ ПОСЛУГ ЧАЙНОГО СОМЕЛЬЄ У ГОТЕЛЯХ	21
Андрушкевич Н.В. ІННОВАЦІЇ В ГОТЕЛЬНОМУ БІЗНЕСІ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ГОТЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА	23
Безкоровайна Л.В., Шевченко В.В. ВПЛИВ ЦИФРОВОЇ КУЛЬТУРИ ФАХІВЦІВ ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ ТА ГОСТИННОСТІ НА РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ В УМОВАХ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА	27
Безугла Л.С., Агафонов О.Д. СУТНІСТЬ ЕКОНОМІЧНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТУРИСТИЧНИХ ТЕРИТОРІЙ	30
Бешлега Р. Ю. Науковий керівник: Комарніцький І.О. ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЇ	32
Білоконь Ю. В. Науковий керівник: Комарніцький І.О. КЛАСИФІКАЦІЯ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ	35
Бойко З.В., Горожанкіна Н.А. СЕТ-ДЖЕТТІНГ: НАПРЯМОК КІНОТУРИЗМУ В СВІТІ.....	38
Будзін Д. В., Дейнега О. В. КРИЗОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ	42
Булгаков С.С., Стригуль Л. С. TQM ЯК ОСНОВА СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	44
Вишняков О., Стригуль Л. КАТЕГОРІЇ ТА РІЗНОВИДИ НАЦІОНАЛЬНИХ СТАНДАРТІВ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ	46
Герасимів З. М. ОСОБЛИВОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ТУРИСТИЧНІЙ ГАЛУЗІ.....	48
Гопкало М. Ю. Науковий керівник: Русавська В. А. АКТУАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ У ГОТЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ.....	50
Городянська Л. В. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ СТАНДАРТИЗАЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ГАЛУЗІ ГОСТИННОСТІ В УКРАЇНІ.....	53
Дерій В.А., Петров О.В., Матвійчук В.І. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНОЮ ТУРИСТИЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ТУРИСТИЧНОГО АГЕНТСТВА	58

Жадан Т.А., Стальмаков М.А. ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ГОТЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОСНОВА ЙОГО СТАЛОГО РОЗВИТКУ	61
Кабашна А.В., Стригуль Л. С. ОСНОВНІ НАЦІОНАЛЬНІ СТАНДАРТИ ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ.....	65
Кірчу К.М. Науковий керівник: Охріменко А.Г. ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ БУТИК-ГОТЕЛІВ МІСТА КИЇВ: АНАЛІЗ ВИТРАТ І ДОХОДІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	67
Кожухівський С.Ю. Науковий керівник: Русавська В. А. СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ СЕРВІСНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ГОСТИННОСТІ НА ОСНОВІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	70
Красномовець В.А. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНЕ ЛІДЕРСТВО ЯК ЕЛЕМЕНТ ВНУТРІШНЬОЇ СОЦІАЛЬНОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА СФЕРИ ГОСТИННОСТІ.....	72
Куредя Н.М., Горобець К. В., Кабаченко А. А. ФІНАНСОВА СКЛАДОВА РОЗВИТКУ СФЕРИ ГОСТИННОСТІ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ У СУЧАСНИХ УМОВАХ	79
Куредя Н.М., Медяна Є.І., Скрябіна А.А. ЕКОНОМІЧНІ ЧИННИКИ НАДАННЯ ПОСЛУГ РОЗМІЩЕННЯ У СУЧАСНОМУ ЛІКУВАЛЬНО-ОЗДОРОВЧОМУ ТУРИЗМІ УКРАЇНИ.....	81
Лепетень Д. А., Стригуль Л. С. МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ЯКОСТІ В ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ.....	83
Наврозова Ю.О. ЦІНОВІ СТРАТЕГІЇ КРУЇЗНИХ КОМПАНІЙ.....	86
Ніколайчук О.А., Ярошенко А.Р. ОЦІНКА ЛІКВІДНОСТІ ЗАКЛАДУ ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ В СУЧАСНИЙ ПЕРІОД.....	92
Носирев О. О. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА КЛАСТЕРНІ МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ РЕГІОНІВ.....	95
Омельчак Г.В. ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ ГІГ - ЕКОНОМІКИ НА РОЗВИТОК ТУРИЗМУ	98
Осадчий М.Л. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ СФЕРИ ГОСТИННОСТІ В КОНТЕКСТІ МОДЕРНІЗАЦІЇ МОРСЬКИХ ПОРТІВ УКРАЇНИ.....	100
Павлова С.І., Гуцало С.О. ПЕРЕДУМОВИ РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ	104
Попов О. С. ОСОБЛИВОСТІ РОЗРАХУНКУ УЗАГАЛЬНЮЮЧИХ ПОКАЗНИКІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ТУРИЗМУ І ГОСТИННОСТІ УКРАЇНИ	107
Прилепа Н.В., Туз І.І. ОСНОВНІ МЕТОДИ РОЗРОБКИ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ.....	109
Путятіна С. Б., Кармінська-Белоброва М.В. СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ У ТУРИСТИЧНІЙ ГАЛУЗІ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ.....	112
Романюк О.Н., Ціхановська О.М. ТУРИСТИЧНІ БІЗНЕС-КЛАСТЕРИ В УКРАЇНІ.....	116
Русавська В.А., Черватюк В.М., НАССР ЯК МЕТОД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ХАРЧОВОЇ БЕЗПЕКИ В ЗАКЛАДАХ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА	118
Смірнова І.В., Смірнова Н.В. СПІВВІДНОШЕННЯ ТЕРМІНІВ «СФЕРА ГОСТИННОСТІ» ТА «РЕСТОРАННЕ ГОСПОДАРСТВО»	120

Машута Ю. Л.	
Науковий керівник: Плецан Х. В.	
ІНТЕГРАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ТУРИСТИЧНИЙ БІЗНЕС: ШЛЯХ ДО КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ В ПОВОЄННОМУ РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ.....	235
Мозольський Е.В., Стригуль Л. С.	
ІННОВАЦІЇ У ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ ТА ПОСЛУГ.....	238
Мяшина Я.О., Зікін Н.Л.	
ВЕБСАЙТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДИСТРИБУЦІЇ В СФЕРІ ГОСТИННОСТІ.....	241
Ніколаєва О.О., Стригуль Л. С.	
СУТНІСТЬ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ В ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ	243
Орлик О. В.	
СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ОНЛАЙН-БРОНЮВАННЯ У СФЕРІ ТУРИЗМУ ТА ГОСТИННОСТІ.....	245
Панасюк А. С., Погуда Н. В.	
ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ	247
Погуда Н.В.	
СТАРТАПИ ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ ТА ГОСТИННОСТІЯК ОСНОВА СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА.....	252
Подпіснєв Д.С.	
ТЕХНОЛОГІЯ ІНТЕРНЕТУ РЕЧЕЙ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇЇ ВИКОРИСТАННЯ У ТУРИСТИЧНІЙ ІНДУСТРІЇ	256
Польова О.Л., Ящук І.П.	
КРЕАТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ	259
Смаглюк А. О.	
ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ТА STARTUP-ПРОЄКТИ: ІННОВАЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ТУРИЗМУ І ГОСТИННОСТІ.....	264
Смесова В.Л.	
ПЕРЕВАГИ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ ТА ТУРИЗМУ	266
Соколенко Л.Ф.	
ПЕРЕВАГИ DIGITAL-ОБЛІКУ В СФЕРІ ТУРИЗМУ ТА ГОСТИННОСТІ.....	268
Стоколясов І.О., Майорова О.С.	
ЦИФРОВА РЕКЛАМА І ПРОСУВАННЯ РЕСТОРАННОГО ЗАКЛАДУ В ІНТЕРНЕТІ	271
Терещенко І. О.	
ОСОБЛИВОСТІ МАРКЕТИНГОВОГО ПРОСУВАННЯ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ.....	273
Ткачук Р.М., Побігун О.В.	
ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ В СФЕРІ КАВ'ЯРНОГО БІЗНЕСУ.....	277
Херсонюк С.В., Крамар В.М., Голубець І.М.	
ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ	279
Чайка Т. Ю., Машнева К. С.	
STEM-ТУРИ В СИСТЕМІ СТУДЕНТСЬКОГО ТУРИЗМУ	282
Щербаківа Н.О.	
РОЗВИТОК СТАРТАПІВ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ	288
Ярмаченко К.С. , Чорнобай А.М., Посохов І.С.	
ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ТУРИЗМУ І ГОСТИННОСТІ: СУЧАСНІ ТРЕНДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ.....	290
Ясниський Я.А.	
КЕМПІНГ ЯК СТАРТАП-ПРОЄКТ СФЕРІ ТУРИЗМУ	293

завантаженість та підвищувати рівень сервісу. Він також може бути використаний готельно-ресторанними комплексами.

– Expienza – мобільний застосунок від Monobank для автоматизації та пришвидшення роботи кафе, барів та ресторанів, який об'єднує меню, оплату рахунку, чайові та відгуки в один QR-код, що спрощує взаємодію між закладом та гостем. В цьому застосунку вже зібрано понад 1700 закладів з усієї України. Після недавнього оновлення, застосунок містить мапу закладів, добірки з порадами, а також надає можливість замовити їжу для іншої людини [4].

Мобільний застосунок Expienza надає закладам громадського харчування та клієнтам ряд можливостей [5]: заклад може вибрати формат електронного меню на вибір; створити власне меню в будь-якому форматі, завантаживши до нього фотографії, додавши описи та вартість для кожної позиції; отримати оцінки та фідбек від гостей, що дозволяє швидше відреагувати на відгуки та анкети для клієнтів із запитаннями про діяльність закладу; клієнт може оплатити рахунок та чайові через QR-код – рахунок закриється автоматично, а співробітники отримають сповіщення. Застосунок також підтримує інтеграції з багатьма популярними сервісами для закладів громадського харчування, серед яких: Syrve, Poster, Servio, SmartTouch, Trio, LunchPOS, Skyservice та багато ін.

Наприкінці слід зазначити, що інформаційно-інноваційні технології відіграють все більш важливу роль у сфері туризму та гостинності. Застосування таких технологій дозволяє підвищити конкурентоспроможність підприємств, покращити якість обслуговування клієнтів та збільшити прибуток.

Список використаних джерел:

1. Booking.com. URL: <http://surl.li/rleixh> (дата звернення 20.10.2024).
2. Number of bookings through Booking Holdings worldwide from 2010 to 2023, by business segment / Statista : website. URL: <http://surl.li/tsiqlc> (дата звернення 20.10.2024).
3. Airbnb. URL: <http://surl.li/drbcq> (дата звернення 20.10.2024).
4. Monobank оновив застосунок Expienza: тепер з мапою закладів, «Їжлистами» й частуванням для близьких. URL: <http://surl.li/hjtibx> (дата звернення 20.10.2024).
5. Expienza. URL: <http://surl.li/wkemea> (дата звернення 20.10.2024).

Панасюк А. С.
магістр

Погуда Н. В.

*кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри
туризму та готельно-ресторанного бізнесу
Київський національний університет технологій та дизайну
м. Київ, Україна*

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ

Діджиталізація, або цифрова трансформація, є одним з ключових процесів, що визначають сучасний розвиток світової економіки та суспільства. Вона

передбачає перехід від традиційних методів обробки інформації та управління до цифрових технологій, що забезпечують швидкість, зручність та доступність різноманітних послуг і процесів. Завдяки діджиталізації відбуваються суттєві зміни у каналах спілкування, роботи, навчання, обслуговування, а також у функціонуванні економіки.

Діджиталізація стала одним із ключових глобальних процесів, що змінює структуру економіки, управління та щоденне життя людей. На глобальному рівні цифрові трансформації активно впроваджуються у країнах Європейського Союзу, США та Азії, стимулюючи розвиток новітніх технологій у сферах державного управління, охорони здоров'я, освіти, фінансів та комерції. В Україні діджиталізація також є стратегічним напрямом, що дозволяє підвищити ефективність державних послуг, покращити бізнес-клімат та забезпечити зростання економіки.

Стратегічна важливість діджиталізації для України полягає у покращенні ефективності, оскільки сприяє автоматизації процесів, що дозволяє зменшити витрати та підвищити продуктивність у різних секторах економіки, та формуванні інноваційних бізнес-моделей. Для України діджиталізація є стратегічно важливим процесом, що відкриває нові можливості для економічного та соціального розвитку. По-перше, діджиталізація сприяє підвищенню «прозорості державного управління». Використання цифрових рішень дозволяє зменшити рівень корупції, оскільки створюється прозора система, в якій взаємодія громадян і держави автоматизована та максимально відкрита. Наприклад, через цифрові платформи, такі як «Дія», громадяни можуть отримувати адміністративні послуги без бюрократичної тяганини, що підвищує довіру до держави.

По-друге, цифровізація сприяє «покращенню бізнес-клімату» і залученню іноземних інвестицій. Зручні онлайн-платформи для ведення бізнесу, спрощення процедур реєстрації та звітності, а також можливість брати участь у державних тендерах через систему Prozorro роблять Україну більш привабливою для інвесторів. Крім того, розвиток фінансових технологій і електронної комерції стимулює зростання економіки.

Третім важливим аспектом є «соціальний вплив» діджиталізації, адже доступ до цифрових послуг та інформації сприяє розвитку цифрової грамотності населення. Це допомагає українцям опановувати нові навички, які є важливими у сучасному світі, а також розширює можливості для навчання та саморозвитку, особливо в умовах дистанційного навчання.

Процес діджиталізації можна умовно розділити на кілька етапів:

1. Інфраструктурний етап – створення необхідної цифрової інфраструктури, забезпечення доступу до інтернету, розвиток широкопasmового інтернету, мобільних мереж 3G, 4G та підготовка до впровадження 5G.
2. Цифрове управління – запровадження електронних послуг для громадян і бізнесу, створення платформи «Дія», систем електронного документообігу, фінансових і адміністративних сервісів для населення та бізнесу.

3. Автоматизація та інновації – активне впровадження штучного інтелекту, автоматизованих систем прийняття рішень, інструментів кібербезпеки для захисту інформаційних систем та даних користувачів.

4. Інтеграція та міжнародне співробітництво – інтеграція з цифровими ринками ЄС, обмін даними та співпраця у сфері кібербезпеки та захисту персональної інформації, що підвищує рівень взаємодії з іншими країнами.

Прикладом успішних цифрових трансформацій є досвід провідних країн і регіонів, зокрема Європейського Союзу, США та країн Азії.

Європейський Союз активно просуває діджиталізацію як один із ключових напрямків свого розвитку. Програма «Digital Europe» орієнтована на підтримку розвитку ключових цифрових технологій, таких як штучний інтелект, суперкомп'ютери та кібербезпека, а також на допомогу країнам-членам у впровадженні цих технологій. ЄС прагне досягти лідерства в цифрових технологіях і забезпечити громадянам високоякісні цифрові послуги у різних сферах – від охорони здоров'я до державного управління. Крім того, програма сприяє цифровій інтеграції між країнами ЄС, що має підвищити їх конкурентоспроможність на світовому рівні.

США активно інвестують у розвиток цифрової економіки та інноваційних технологій. Основними напрямками є штучний інтелект, фінансові технології (FinTech), «Інтернет речей» (IoT) і кібербезпека. Діджиталізація в США тісно пов'язана з розвитком технологічного сектору та венчурного капіталу, що дозволяє швидко виводити на ринок інноваційні продукти і сервіси. Крім того, цифрові технології активно використовуються для підвищення ефективності державного управління, а також для боротьби з шахрайством і кіберзлочинністю.

Азія – регіон, що активно розвивається у сфері цифрових інновацій, зокрема країни, як Китай, Південна Корея та Японія, які є лідерами у розвитку 5G, штучного інтелекту та цифрових фінансів. Китай, зокрема, активно впроваджує діджиталізацію в усі сфери життя, через програми, як «Made in China 2025», а також активно розвиває цифрову валюту центрального банку. Крім того, Азія є одним з провідних регіонів у сфері електронної комерції та фінансових технологій, що створює значні переваги для бізнесу і громадян.

У рамках плану відбудови України United 24 до 2025 року урядовці пропонують залучити і витратити на напрям діджиталізації 69,2 млрд грн. Forbes вибрав найдорожчі ініціативи, запропоновані у проєкті плану [1].

Робоча група «Діджиталізація», в якій працювало понад 30 людей, підготувала документ з переліком проєктів, цілей та обсягів фінансування. Він розділений на дев'ять напрямів та три часові етапи:

- задачі воєнного часу на 2022 рік;
- відновлення у 2023–2025 роках;
- модернізація у 2026–2032 роках.

До 2025 року на всю діджиталізацію авторами робочої групи «Діджиталізація» розглядалося 69,2 млрд грн. Фінансування переважно мають забезпечити західні партнери, хоча частина отримає і гроші з бюджету. Розподіл витрат на цифрову розбудову представлено у таблиці 1.

Основною метою є збільшення частки IT-послуг у ВВП України з 2,7% у 2021 році до 10% до 2025 року. Це передбачено через інвестиції в стартапи, розвиток освітніх програм та залучення міжнародних компаній і професіоналів в країну. Також, за планами, до 2025 року кількість резидентів «Дія.Сіті» має зрости до 2000 (зараз їх 271), а число стартапів, зареєстрованих в Україні, – до 4000.

Таблиця 1

Проект плану відбудови України United 24 [1]

№	Напрямок	Орієнтовний бюджет, млрд. грн
1	Підключення соціальної інфраструктури до інтернету	15,0
2	Забезпечення громадян цифровими документами	15,0
3	Електронне пенсійне забезпечення	10,4
4	Збільшення покриття інтернету	4,5
5	Підвищення якості роботи ЦНАП	4,1

Найбільші витрати спрямовані на кілька ключових проєктів:

– 15 млрд. грн на Matching Grants. З 2023 по 2025 рік уряд планує витратити по 5 млрд грн щорічно для подвійного фінансування інвестицій, залучених стартапами від венчурних фондів. Очікується, що мінімум 10 стартапів отримають фінансування, і ці кошти будуть надходити як від західних донорів, так і з державного бюджету.

– 15 млрд. грн на «Полігон світових ідей». Ще по 5 млрд грн щороку до 2025 року уряд планує витратити на залучення в Україну найбільших глобальних проєктів і їх підтримку з боку держави. Цей проєкт буде фінансуватися винятково західними донорами, і метою є створення умов для реалізації хоча б одного великого міжнародного проєкту.

– 100 млн. євро на венчурний фонд DISC Capital. Цей фонд, фінансований виключно західними донорами, має інвестувати в 1500 стартапів на різних етапах розвитку протягом 2023–2028 років.

Ці ініціативи спрямовані на активне стимулювання розвитку стартапів і IT-індустрії в Україні, а також на залучення інвестицій та сучасних технологій для подальшого економічного зростання. Цифрова інфраструктура в Україні потребує інвестицій на суму 17,8 млрд грн, головною метою яких є відновлення зруйнованої телекомунікаційної інфраструктури та поліпшення доступу до інтернету. До 2025 року планується забезпечити 95% населення мобільним інтернетом зі швидкістю не менше 2 Мбіт/с.

Найбільші витрати припадають на відновлення телекомунікаційних мереж, для чого заплановано 10,4 млрд грн на державні гарантії. У 2022–2023 роках з бюджету та Фонду відновлення планувалося виділення 5,4 млрд грн і 5 млрд грн відповідно для відновлення зруйнованої інфраструктури. Крім того, для покриття 70% залізничних шляхів і 95% населення мобільним інтернетом до

2025 року буде виділено ще 4,5 млрд грн. Ця програма фінансуватиметься через державно-приватне партнерство та за допомогою західних донорів.

Окремо заплановано розробку стратегії розвитку хмарної інфраструктури, що включає перенесення до 30% державних інформаційних ресурсів у хмару до 2025 року. Важливою складовою цієї стратегії є забезпечення кібербезпеки. На створення мережі з щонайменше семи центрів управління кібербезпекою до 2025 року буде виділено 1,75 млрд грн. Ці центри будуть відповідати за моніторинг і реагування на кіберзагрози в таких сферах, як енергетика, транспорт і медіа. Фінансування цього проєкту здійснюватиметься виключно за рахунок західних партнерів.

Витрати на розвиток публічних електронних реєстрів становлять 2,33 млрд грн. Це включає створення Реєстру публічних електронних реєстрів та впорядкування даних у вже існуючих реєстрах. Найбільша частина цих коштів, 1,92 млрд грн, піде на підготовку та проведення всеукраїнського перепису населення до 2025 року, із використанням національних електронних інформаційних ресурсів.

Останні 1,3 млрд грн, або 2% загального бюджету на діджиталізацію, буде спрямовано на інші напрямки, серед яких запровадження штучного інтелекту для надання публічних послуг та створення електронного архіву.

Україна є першою державою у світі, де цифрові паспорти використовуються нарівні з паперовими. Україна узаконила цифрові паспорти в Дії і вони з 23 серпня 2021 року є повними аналогами паперового 197 та пластикового паспортів. Відповідно до звіту Coursera Global Skill Report 2022 про головні тенденції розвитку навичок спеціалістів у світі Україна увійшла до першої десятки найкращих з технічної кваліфікації [2].

У 2022 році Україна посіла 8-ме місце у рейтингу IT-навичок та була відзначена передовою країною. Оцінивши рівень навичок у всіх сферах та напрямках, Україну зарахували до прогресивних країн світу та вона посіла 21-ше місце у Європі. Відповідно до звіту Ukraine IT Report [3] за кількістю працівників сфери інформаційних технологій Україна вважається одним із лідерів у Східній Європі. Дана галузь економіки розвивається надзвичайно швидко. Українська IT-галузь зросла на 36%, за останні декілька років індустрія зросла більш ніж на 50% за кількістю спеціалістів.

Цифровізація бізнесу стала важливим фактором його розвитку, забезпечуючи компаніям нові можливості для просування. Сьогодні більшість підприємств активно впроваджують цифрові технології в свою діяльність, використовуючи різноманітні системи для управління процесами та засоби комунікації з клієнтами, що значно підвищує ефективність бізнесу.

У зв'язку із викликами діджиталізації, Україна активно працює над інтеграцією в цифровий простір Європейського Союзу, що включає посилення кібербезпеки та приведення національних стандартів у відповідність до європейських вимог. Така співпраця не тільки підвищує технологічний потенціал країни, але й сприяє зміцненню міжнародних економічних та цифрових зв'язків. [4].

Цифровізація є одним з основних факторів, які сприяють економічному та соціальному розвитку України, створюючи нові можливості для підвищення прозорості управління, зміцнення економіки та поліпшення якості життя громадян. Завдяки запуску платформи «Дія» та інших цифрових ініціатив, українці отримали зручний доступ до великої кількості державних послуг, що не лише підвищує комфорт, але й допомагає знижувати рівень корупції. Ці кроки забезпечують не лише економічні переваги, а й створюють нові умови для ефективної взаємодії між громадянами та органами влади. Зокрема, в Україні поступово реалізуються проекти електронного уряду, які дозволяють швидше та простіше вирішувати адміністративні питання без необхідності фізичної присутності в державних установах. Водночас, цифрові технології допомагають знижувати бюрократію, забезпечуючи більшу відкритість та підзвітність влади.

Не менш важливим є і те, що впровадження цифрових рішень сприяє розвитку нових бізнес-моделей і створенню робочих місць, особливо в ІТ-секторі, сфері туризму та готельно-ресторанного бізнесу, що відкриває нові перспективи для молоді та сприяє економічному росту в країні. Загалом, успішна реалізація стратегії діджиталізації в Україні забезпечить стійке економічне зростання та посилення конкурентоспроможності країни на світовому рівні.

Список використаних джерел:

1. Красномоєць П. План «Діджиталізація». На цифровий розвиток України до 2025 року хочуть витратити 69 млрд грн. Куди підуть гроші? *Forbes Ukraine*. URL: <https://tinyurl.com/didzhital2025>
2. Global Skills Report 2024. *Coursera Enterprise*. URL: <https://www.coursera.org/skills-reports/global>.
3. Ukraine IT Report 2021. *IT Ukraine. Association*. URL: https://venturebeat.com/wp-content/uploads/2022/08/IT-Ukraine-Report-2021_web_en.pdf.
4. Діджиталізація в Україні: електронне врядування та держпослуги. *Тиждень*. URL: <http://week.dp.gov.ua/osvitnia-prohrama/pislya91/digitalizaciya-v-ukraini>

Погуда Н.В.
*кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри
туризму і готельно-ресторанного бізнесу
Київський національний університет
технологій та дизайну
м. Київ, Україна*

СТАРТАПИ ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ ТА ГОСТИННОСТІЯК ОСНОВА СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Стартапи у сфері туризму та гостинності відіграють ключову роль у трансформації індустрії, адже вони здатні впроваджувати інноваційні рішення,